

การสำรวจภาวะการผลิตและการค้ำมันสำปะหลัง ฤดูการผลิตปี 2556/57

สมาคมที่เกี่ยวข้องกับการค้ำมันสำปะหลัง ทั้ง 4 สมาคม ประกอบด้วย สมาคมการค้ำมันสำปะหลังไทย สมาคมโรงงานผลิตภัณฑมันสำปะหลังไทย สมาคมโรงงานผู้ผลิตมันสำปะหลัง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และสมาคมแปงมันสำปะหลังไทย ร่วมกับ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และมูลนิธิสถาบันพัฒนามันสำปะหลังแห่งประเทศไทย ได้ดำเนินการสำรวจภาวะการผลิตและการค้ำมันสำปะหลัง ฤดูการผลิตปี 2556/57 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ดำเนินการสำรวจฯ ระหว่างวันที่ 29 กรกฎาคม - 2 สิงหาคม, 7-9 สิงหาคม และ 1-6 กันยายน 2556
2. คณะสำรวจประกอบด้วยผู้แทนจาก สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร มูลนิธิสถาบันพัฒนามันสำปะหลังแห่งประเทศไทย สมาคมการค้ำมันสำปะหลังไทย สมาคมโรงงานผลิตภัณฑมันสำปะหลังไทย สมาคมโรงงานผู้ผลิตมันสำปะหลัง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และสมาคมแปงมันสำปะหลังไทย
3. พื้นที่สำรวจประกอบด้วย ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง ซึ่งเป็นแหล่งเพาะปลูกมันสำปะหลัง รวม 50 จังหวัด
4. คณะสำรวจฯ ได้ประเมินผลการสำรวจภาวะการผลิตและการค้ำมันสำปะหลัง ฤดูการผลิตปี 2556/57 สรุปผลการสำรวจได้ดังนี้
  - 4.1 ดินฟ้าอากาศเอื้ออำนวยต่อการเจริญเติบโตของมันสำปะหลัง ไม่พบการระบาดของเพลี้ยแป้ง คาดว่าจะมีพื้นที่เก็บเกี่ยวรวมทั้งสิ้นประมาณ 7.983 ล้านไร่ ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ประมาณ 3.601 ตัน และผลผลิตรวมประมาณ 28.746 ล้านตัน
  - 4.2 เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณผลผลิตปี 2555/56 ซึ่งมีพื้นที่เก็บเกี่ยว 8.139 ล้านไร่ ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 3.474 ตัน และผลผลิตรวม 28.276 ล้านตัน พื้นที่เก็บเกี่ยวลดลงร้อยละ 1.92 ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.66 และผลผลิตรวมเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.66
5. สถานการณ์การผลิต

พื้นที่เก็บเกี่ยวมันสำปะหลังโดยรวมคาดว่าจะลดลงเมื่อเทียบกับฤดูกาลผลิตปี 2555/56 เนื่องจากเกษตรกรหลายพื้นที่ปรับเปลี่ยนไปปลูกอ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ลำไย และยางพาราทั้งที่ปลูกใหม่และเจริญเติบโตขึ้น ทำให้ไม่สามารถปลูกมันสำปะหลังแซมได้อีกต่อไป รวมทั้งนายทุนได้เข้ามากว้านซื้อที่ดิน เพื่อขยายโครงการอุตสาหกรรมต่างๆ ในพื้นที่ภาคตะวันออก

ด้านผลผลิต จากปัญหาภัยแล้งช่วงต้นปี 2556 ทำให้ต้นมันสำปะหลังบางส่วนเสียหายโดยสิ้นเชิง ส่งผลให้เกษตรกรต้องปลูกใหม่ในช่วงเดือนพฤษภาคม 2556 ทั้งนี้ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2556 เป็นต้นไป สภาพอากาศเอื้ออำนวย ฝนตกสม่ำเสมอ เหมาะแก่การเจริญเติบโตของต้นมันสำปะหลัง เกษตรกรดูแลเอาใจใส่แปลงเพาะปลูก ใช้พันธุ์ดี และไม่พบการระบาดของเพลี้ยแป้ง คาดว่าผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ และผลผลิตรวมจะเพิ่มมากขึ้น

ปัญหา

- ปัญหาต้นทุนการเพาะปลูกมันสำปะหลังสูงขึ้น เช่น ค่าเตรียมดิน ค่าปุ๋ยเคมี ค่าแรงงาน และค่าขนส่ง เป็นต้น ส่งผลให้เสียเปรียบประเทศคู่แข่ง ที่มีต้นทุนการผลิตต่ำกว่าประเทศไทย
- ปัญหาด้านการขาดแคลนแรงงานในภาคเกษตร และภาคอุตสาหกรรม พบว่ามีความรุนแรงเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

ข้อเสนอแนะ

- ภาครัฐ ควรดำเนินนโยบายด้านการสนับสนุนปัจจัยทางการผลิตให้กับเกษตรกรโดยตรง และการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลผลิตต่อไร่ให้สูงขึ้น
- ควรพิจารณาหาแนวทาง และมาตรการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานภาคเกษตร และภาคอุตสาหกรรม พร้อมทั้งเร่งพัฒนาเครื่องจักรกลเกษตร สำหรับการเกษตรกรรมมันสำปะหลัง เพื่อลดการใช้แรงงานคน สำหรับผู้ประกอบการควรมีการปรับเปลี่ยนเครื่องจักร ให้มีความทันสมัย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และลดต้นทุน

ข้อสังเกต

- ในฤดูการผลิตปี 2555/56 พบว่ามันสำปะหลังมีเปอร์เซ็นต์แป้งลดลง ประมาณร้อยละ 1-2 สาเหตุเกิดจากในช่วงต้นปี 2556 เกิดภาวะภัยแล้งบางส่วน ทำให้มันสำปะหลังเสียหาย
- เกษตรกรที่ปลูกมันสำปะหลัง ในช่วงเดือนตุลาคม-พฤศจิกายน 2555 ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง ทำให้มันสำปะหลังชะงักการเจริญเติบโต บางส่วนเสียหายโดยสิ้นเชิง ต้องไถและปลูกใหม่ในช่วงเดือนพฤษภาคม 2556 อีกทั้งมันสำปะหลังที่จะปลูกในช่วงฤดูกลางปี (เดือนมีนาคม-เมษายน 2556) ไม่สามารถเพาะปลูกได้เนื่องจากแล้ง ทำให้พื้นที่เพาะปลูกดังกล่าว ต้องเก็บเกี่ยวล่าช้า
- คณะสำรวจได้รับรายงานการระบาดของเพลี้ยแป้งและไรแดง เพียงเล็กน้อยในบางพื้นที่ ไม่ส่งผลกระทบต่อผลผลิตมันสำปะหลัง และจากการสอบถามเกษตรกรบางราย ไม่มีการแช่ท่อนพันธุ์ด้วยสารเคมีก่อนปลูกซึ่งคณะสำรวจมีความกังวลว่า ปัญหาการระบาดของเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังจะกลับมาระบาดใหม่

คณะสำรวจภาวะการผลิตและการค้ามันสำปะหลังฤดูการผลิตปี 2556/57

6 กันยายน 2556